

l'arrel també ho sigui. I no hi hauria cap raó per tenir escrípol per relacionar *sas* i *seix* amb l'adjectiu occità antic *sais*, *saissa* (ben documentat en tres trobadors dels Ss. XII-XIII en el sentit de 'gris' (*pel sais*, *crin saissa*); vist que aquest ha deixat restes catalanes i aragoneses indubtables: el català *xeixa* 'blat candeal', valencià *seixa*, llenguadocià i provençal *saisseto*, aragonès-castellà *jeja* (cf. *DECat* i *DECH*, s. v.); català antic *saxell* 'tudó de color grisenc', català *xixell*, -a, aragonès *sisella* (cf. el francès *biset*, del mateix significat, derivat de *bis*); d'altra banda, com a adjectiu de color es devia emprar *seix*, 'gris' en català arcaic, ja que en un testament de Vic de l'any 948 llegim «ipso pullino saxo remaneat ad Inguiberto apud [‘amb’] ipsa sella» (*RLR* III, 276).

És ben sabut que Schuchardt (*ZRPh.* XVI, 522-3) i Jud (*ARom.* VI, 192n.) van obtenir gran aprovació quan van indicar que aquests mots eren derivats del cèltic *SASIA*: ky. *haidd*, bretó *heiz*, 'ordi'; gàllic cisalpí (*s*)*asia* 'sègol' (Plini), avèstic *habhya*- 'gra de cereal', 20 sànskrit *sasyá*- 'collita' (Pokorny, *IEW*, 880); més exactament, seria una variant **SASIA*; pel que fa al trasllat semàntic 'color del gra de cereal' > 'gris clar o fosc', són il·lustratius els adjectius castellans *trigueño* i *candeal* (*CANDIDUS*). Però resulta que *SASIA* és un 25 derivat adjectiu de *SASO*-, conservat en el vèdic *SASA*- 'herba, camp sembrat, aliment, menjar', que també devia passar a significar 'gra' i després 'grisenc', d'on devia provenir la forma *SASSO*- > català *sas*, aragonès *saso*.

Després d'haver trepitjat desenes de *sassos* i *seixos* no crec que ningú pugui posar en dubte la certitud del meu testimoni sobre el color grisenc comú a gairebé tots. D'altra banda, qualsevol que hagi llegit les descripcions que hem donat en aquestes pàgines 35 comprendrà fàcilment que aquestes terrasses mig-desèrtiques, pedregoses i sovint recobertes de matolls, difícilment poden tenir un color gaire diferent.¹⁴

¹ Peralta (1836) ja havia recollit el mot: «*tierra ligera y opuesta a la vega*». — ² *Le Gascon* (1935), 40 paràgraf 340. — ³ Copio definicions d'autors que no pensen en etimologies, com ara la del tècnic en geologia Gálvez Cañero, que es refereix, sobretot, a l'Alcanadre baix i mitjà i al Nord del Segrià: «terreno llano y yermo formado de tierra ligera mezclada por lo general con cantos rodados; existe relación con la *terrazas* de los geólogos... al Sur y Suroeste de Peralta de Alcofea, todo son verdaderas terrazas del río Alcanadre... *Capdesaso* en el extremo de una extensa terraza cuaternaria» (*BRÆ* XXII, 495). Iribarren (*Voc. nav.* i *Supl.*) localitza en diversos pobles de Navarra les accepcions següents: «tierra pobre, pedregosa, de escasa producción» (Sangüesa, Aibar, Gallipienzo, Cáseda), «tierra ligera»; «*estar en saso* un terreno: estar elevado o formando terraza» (Sangüesa). — ⁴ Cal notar l'adjectiu de *Saso Verde*, masies de Sariñena. El *Sas* d'Alguaire, i altres que conec molt bé, són també planes verdejants, cobertes de cereals. — ⁵ Aquest ús és molt freqüent: «aquel término que es clama-

do *Sasso* de Vilellas, por tal que vos lo plantedes todo vineas» (es refereix a un poble situat a uns 15 quilòmetres d'Osca), any 1272 (Navarro Tomás, *Doc. ling. arag.*, 24.6); «vinea mea a pago Curnutella a *Saselu*», document de l'any 987-995 (Abadal, *Els Comtats de Pallars i Ribagorça*, núm. 300, p. 442a); també en el document ribagorçà a què em referiré, i en altres, es tracta d'una vinya. Iribarren especifica que *El Saso Nuevo* y *El Saso Viejo* de Tabar (SE. de Pamplona) són terrenys «aptos para el cultivo de la viña». O bé, en general, es parla d'un camp en venda, així en el terme de Huerta de Vero, al NO. de Barbastre (any 1279; N. Tomás, *op. cit.*, 46.20); o bé de «*alia terra in illo sasso*» —que és això mateix— en un document d'Isclès, del S. XI (Serrano Sanz, *Not. hist. Ribag.*, 371); «et una terra in illo *sasso*» en el document de Sos, dels Ss. XII-XIII, citat per Alvar. — ⁶ «Són guarets, no es regue i no és guaire alt», Alguaire; «una terra de vinya i olivers» Castellonroi; «una terra que està en alt i és de grava», Tamarit de Llitera; «*sarda* i *sas* volen dir quasi el mateix, però els *sassos* a vegades se cultiven» Saidí. — ⁷ La E es diftongava i la -LL donava -s- sonora en el curiós dialecte ribagorçà primitiu, tal com he provat amb molts exemples toponímics en el meu estudi *La Toponymie hispanique pré-romane...* en *E.T.C.* I, 133, 136. — ⁸ Corona Baratech, *La toponimia navarra en la Edad Media*, s. v. *Sase*. — ⁹ Alvar, *Top. del alto valle del Aragón*, 54. — ¹⁰ Cf. nota 5. — ¹¹ La mateixa localitat en el text del document, que és del 950, porta el nom de *Sancto Vincencio in valle Supedrunico* (= Soperuny), Abadal, *o. c.*, n.º 161, i p. *39. Però sembla que el nom ja es devia usar l'any 889, atès que del proper *Pui Alòs* es diu, en un document d'aquesta data, que «de occidente infrontat en *Sata*», que segurament s'ha d'esmenar en *Sasa*. — ¹² Cf. nota 5. ¹³ Alguns diuen o escriuen *Serdera* per assimilació, aquí i a Castellonroi, però jo, a la mateixa ciutat de Lleida, ho he anotat de totes dues maneres. — ¹⁴ Article traduït i extractat de *E.T.C.* II, 175-193; aquí amb retocs i addicions.

Sasela, V. *Sala* NP germànic, en el volum antropològic *Saso*, *Sasti*, V. *Sas* *Saspieres*, *Sassala*, V. *Sa-Sassanat*, V. *Cerceneda Sassell*, V. *Sas Sasserra*, *Sas-sorba*, V. *Sa-*

SASTRE

Del llatí *SARTOR* 'sastre apedaçaire': *DECat* VII, 715 a12-14. Probablement són noms vinculats amb llegendes sobre un sastre.

Collsastre, en el terme de Tossa. Uneix Puigventós al Puig de les Cadiretes (Cor., 1929). Potser el nom té un sentit figurat: el coll «sargeix» dues carenes.

Sengles *Coll del Sastre*, a Montoriol (XXVII, 62.14) i a Gata (XXXIII, 93.19). *Grau del Sastre*, a Vallcebre (XXXVIII, 97.13). Sengles *Clot del Sastre*, a Ventalló